

'Ge moet kunnen loslaten in het leven'

foto 1/3

Bekijk de video

Aansluitend bij dit artikel

- [Euthanasie](#)
- [Ouderen willen duidelijkheid over levenseinde](#)

BRUSSEL - De korte documentaire 'Georgette goes home', vanaf vandaag op de website van De Standaard te zien, toont dat oudere mensen meer duidelijkheid willen over hoe ze hun laatste levensjaren wensen te beleven.

[Bekijk de documentaire van arts Mark Cosyns over euthanasie bij dementie](#)

Van onze redactrice

De documentaire - die veertien minuten duurt - is een realisatie van de Gentse arts Marc Cosyns (UGent) en de regisseur Julien Vandeveld. Centraal staat Georgette, een kranige dame van tachtig, die al meer dan twintig jaar als CM-vrijwilligster op ziekenbezoek gaat.

In het RVT Campus Zonnebloem van het OCMW Gent, in Zwijnaarde, bezoekt zij haar vroegere bovenburen Armand en Margriet. Ze voelt dat het fysiek moeilijker

wordt om alleen op haar appartement te blijven en overweegt zich aan te melden bij een rust- en verzorgingstehuis.

'Veel mensen vinden het erg om aan een home te denken, omdat je niet al je persoonlijke spullen kunt meenemen', zegt Georgette. 'Maar mijn principe is dat ge moet kunnen loslaten in het leven.'

Afgezien van het feit dat Georgette nog 'te goed' bevonden wordt voor een rust- en verzorgingstehuis, wil ze ook zeker zijn dat ze in het rusthuis de zorg zal krijgen die ze voor zichzelf wenst. Om preciezer te zijn: ze wil ook afspraken maken over haar levenseinde.

Ze verwijst naar Margriet, die lijdt aan dementie in een gevorderd stadium. 'Nee, zo zou ik niet willen worden', aldus Georgette, die tweemaal in de week trouw op bezoek gaat om Margrietje te vertroetelen tot ze haar gemak vindt. 'Mij moet je in die toestand niet bewaren. Die mensen... je kunt dat bijna geen mensen meer noemen. Vindt u dat aanvaardbaar?'

Georgette schreef eerder haar wens neer dat ze na een operatie niet 'onnodig aan een machine' wil liggen, 'niet als een plant' wil voortleven en ook niet 'met pampers' wil leven.

'Ik wil al die dingen regelen. Ik wil liefst ook mijn begrafenis al vastleggen.'

Volgens de directeur van Campus Zonnebloem wordt de vraag naar euthanasie in zijn instelling bijna nooit gesteld. Zijn bewoners - in de meeste gevallen de familie van de dementerende bewoners - vragen wel drie zaken: dat ze geen pijn hoeven te lijden, dat ze niet onnodig naar een ziekenhuis worden gebracht en dat ze comfortzorg krijgen bij het levenseinde.

Margriet is in de film een frêle vrouwtje dat voor alles afhankelijk is van haar man. Haar man Armand beseft dat het verplegend personeel niet dag en nacht aan haar zij kan zitten, zoals hij dat doet. Zelf leeft hij al twintig jaar met kanker. Pijn wil hij niet lijden. 'Als ik pijn krijg, mogen ze mij een spuitje geven. Liever de korte dan de lange pijn.'

Is dit alles een pleidooi voor uitbreiding van de euthanasiewet? 'Veeleer een pleidooi om euthanasie, net zoals het stopzetten van een onnodig levensverlengende therapie, een plaats te geven in de palliatieve zorg als

stervensbegeleiding', zegt Cosyns.

'Het is vooral ook een pleidooi voor een positieve keuze voor het rusthuis. Georgette voelt dat haar fysieke mogelijkheden afnemen en kan binnenkort geen vrijwilligerswerk meer doen. Maar naar het rusthuis mag ze niet omdat ze nog niet afhankelijk genoeg is. Het is ook een pleidooi voor meer middelen voor deze sector, zodat behoeftige bejaarden de zorg kunnen krijgen die ze nodig hebben.'

'Natuurlijk moet je kunnen vragen dat er tot het einde toe zo goed mogelijk voor je wordt gezorgd. Je ziet in het filmpje dat Armand dat heel teder doet voor Margriet. Maar hij maakt zich zorgen over de toekomst, als hij er niet meer zou zijn. Terecht, want we besteden nog altijd maar 0,4procent van het budget gezondheidszorg aan stervensbegeleiding.'

Cosyns ervaart 'iedere dag' dat mensen over hun levenseinde nadenken en is er voorstander van dat artsen naar hen luisteren en hun wensen met hen bespreken. Zo'n gesprek moet ook mogelijk zijn bij de intake in een rust- en verzorgingstehuis.

De wet op de patiëntenrechten zegt nu dat je allerlei zaken op papier kunt zetten. 'Bijvoorbeeld dat je niet meer naar een ziekenhuis wil worden gebracht of niet meer behandeld wil worden bij het uitbreken van bepaalde ziektesymptomen.'

'Die dingen moeten duidelijk op papier staan in een voorafgaande wilsbeschikking. Daarin kun je ongeveer alles vragen, zelfs dat men stopt je te voeden onder bepaalde omstandigheden. Je kunt alleen niet in zo'n wilsbeschikking opnemen dat je onder bepaalde omstandigheden een pil, siroop of spuitje wilt krijgen voor acute levensbeëindiging als je door dementie niet meer bij bewustzijn bent. Dan leunen we toch dicht aan bij de situatie van die Franse vrouw die men wel wilde laten verhongeren, maar niet wilde helpen sterven.'

Hoe zou je bepalen op welk moment iemand die dementeert, zover heen is dat hij/zij beantwoordt aan wat in de wilsbeschikking staat? Voor Georgette ligt de grens bij 'de pamper', voor Armand bij de 'eerste pijn'. Maar mogelijk is die pijn te bestrijden en is de levenslust nog intact ondanks de incontinentie?

Cosyns: 'Inderdaad. Daarom ben ik er een groot voorstander van dat je dit op voorhand goed doorpraat met je arts of een palliatief verpleegkundige. En die zorgverlener moet de tijd nemen en over voldoende empathie beschikken om je

wens te helpen “vertalen,. Wat betekent het als mensen zeggen dat ze het erg zouden vinden om pampers te dragen? Dat ze niet in totale afhankelijkheid willen leven. Een klassieker is ook: “Ik wil mijn kinderen niet tot last zijn,. Maar hebben die kinderen de kans gekregen uit te spreken dat ze wel degelijk voor hun ouder willen zorgen? Of bedoelt men met “tot last, dat ze het voor zichzelf in bepaalde leefomstandigheden niet meer waardig vinden? Het is echt mogelijk exact te beschrijven wat je bedoelt, met de mogelijkheid er altijd op terug te kunnen komen of je wensen te wijzigen.'

'De onomkeerbaarheid van bepaalde evoluties kan daarbij een belangrijk criterium zijn. In de Federatie Palliatieve Zorg is trouwens een voorstel van zo'n wilsbeschikking in het geval van onomkeerbare onafhankelijkheid in de maak.'

Bekijk de documentaire op:

www.standaard.be/euthanasie